

Olof Marsja

En grupp skulpturer som
drömmer om ljus

KONSTHANDLEDNING

För pedagoger och andra intresserade

HEJ LÄRARE!

Den här konsthandledningen är gjord för utställningen *En grupp skulpturer som drömmer om ljus* med konstnären Olof Marsja på Örebro konsthall. Handledningen riktar sig till lärare som besöker Örebro konsthall tillsammans med elever, på visning eller på egen hand, och syftet är att ge en pedagogisk överblick av utställningen och ingångar till att arbeta vidare med konsten i klassrummet. Handledningen är uppdelad i två delar - för förskola, låg- och mellanstadium samt för högstadium och gymnasium.

Örebro konsthall är en kommunal konsthall som visar nationell och internationell samtidskonst. Det är fri entré och öppet för alla. Utställningen *En grupp skulpturer som drömmer om ljus* berör teman som identitet, kultur och hantverk, koloniala perspektiv på samisk kulturhistoria och utvinning av naturresurser. Temat passar särskilt bra inom ämnena bild och form, samhällskunskap och historia.

Vi hoppas på ett lustfyllt besök!

BOKA VISNING PÅ ÖREBRO KONSTHALL

Visning eller visning följt av skapande bokas via konsthallens mailadress: konsthallen@orebro.se.

Visning för skolor i Örebro är kostnadsfria och för skolor utanför Örebro kommun, debiterar vi en avgift på 800 kr för visningar dagtid. Du kan läsa mer om avgifter på vår hemsida orebrokonsthall.se.

SVÅRT ATT TA DIG TILL OSS?

På vår hemsida hittar du vårt arkiv av konsthandledningar från tidigare utställningar med tips på hur du kan jobba med konst i klassrummet!

VAD ÄR SAMTIDSKONST?

Samtidskonst är nutida konst som förhåller sig till vår samtid i någon mening. Ibland är konstens idé och innehåll viktigare än materialet och tekniken som konstnären använder sig av. Därför ser man ofta blandade uttryck så som måleri, teckning, grafik, fotografi, installation, performance, ljud- och videokonst.

Gränserna för vilka material som kan användas inom konsten förflyttas ständigt liksom gränserna för vad konst är eller kan vara. Konst behöver inte vara estetiskt tilltalande och kan lika gärna vara provocerande, ful och grotesk. Samtidskonsten speglar och kommenterar vårt samhälle, ställer frågor och får oss ibland att se med nya ögon på tillvaron.

Ofta är samtidskonsten mer relationell och inkluderar betraktaren i verket. Beträktarens upplevelse är lika viktig som konstnärens avsikt och det finns ingen tolkning som är rätt eller fel. Tidigare var den essentiella uppfattningen att konstverket i sig var det konstnärliga värdet, men idag är det allt fler som menar att konsten blir till i mötet med en betraktare.

Det fina med konsten är att den är öppen för tolkning och att alla upplever konst på olika sätt. Vi är olika individer och har skilda erfarenheter och kunskaper med oss vilket gör att ingen konstupplevelse är identisk med någon annan.

OM UTSTÄLLNINGEN

I Olof Marsjas skulpturer kan du se hans intresse för historia och samiskt hantverk från idag och förr. I hans skulpturer syns utsågade och snidade detaljer i trä, metall, glas och blandade material. Även om materialen är olika går det att se att Olof Marsja har sammanfogat dem med lekfullhet och hantverksskicklighet till enhetliga skulpturer. I konstverken hittar du även återvunna material från vardagliga föremål som sportkläder, en Lidl-kasse och en soptunna i helt nya sammanhang.

I de olika materialen finns historia och berättelser om identitet, platser och minnen men även konstnärens egen barndom och uppväxt med bakgrund i den samiska kulturen. Människans syn på naturen ur ett kolonialt perspektiv är ett viktigt tema i utställningen. Ett exempel på detta är den planerade gruvdriften i Kallakgruvan utanför Jokkmokk som konkurrerar med den samiska kulturen genom bland annat användning av mark och renskötsel samt påverka området som omnämns Laponia och även finns på UNESCOs världsarvslista.

I utställningen finns ett 20-tal skulpturer som visar Olof Marsjas breda hantverksskaper och uttryck. Utställningen är hans första stora separatutställning och ger en omfattande inblick i hans unika bildvärld fylld av figurer.

FÖRSKOLA, LÅG- OCH MELLANSTADIUM

DEM ÄR KONSTNÄREN?

På en konsthall kan man titta på konst. Konst kan vara tavlor, målningar, teckningar, film, ljud, skulpturer, statyer och mycket mer. Konstnär kallas den person som skapar konsten i utställningen. I denna utställning heter konstnären Olof och han har byggt alla skulpturer du ser av trä, glas, tyg, plast och andra material. Tittar du runt omkring kan du se figurer med blommor till huvuden, en stor skulptur som påminner om en båt och ansikten och masker i olika färger och former.

Det finns skulpturer i helkropp med armar, ben och huvud och det finns skulpturer som bara är ett ben eller en arm. Det finns väldigt stora skulpturer men också några som är ganska små. Medan vissa skulpturer är ganska platta, har andra mer former och tar mer plats.

OM KONSTNÄREN

Olof Marsja (f. 1986, Gällivare) är uppväxt i utbildad vid Konstfack i Stockholm, Bildkonstakademien i Helsingfors samt på Samernas utbildningscentrum i Jokkmokk. Han arbetar med skulptur och installationer på ett lekfullt och luststyrt sätt och med en mängd olika material däribland återvunna material som till exempel en Ikea-kasse eller en sko. Med både allvar och humor arbetar han med teman kring identitet, plats och historia.

Olof Marsja i sin ateljé i Göteborg. Foto: Fredrik Åkum

AH VÅR (2024)

Det första konstverket som välkomnar dig är en liten skulptur, knappt en och en halv meter hög, som heter *Ah vår*. Den lilla figuren är gjord av en massa olika material. Vilka material känner du igen?

Fötterna är snidade i trä och den bär en kappa i tyg med klara färger från den samiska flaggan i rött, gult och blått. Händerna är bland annat gjorda av renhorn, ståltråd och ett gipsmaterial som kallas jesmonite. Huvudet och halsen är gjorda helt i glas och ansiktet ser ut som en solros. Solrosor är kända för att vrida sig efter ljuset så att de hela tiden har ansiktet mot solen oavsett var på himlen den är. Man kan nästan tänka sig att den lilla figuren vrider sitt blomansikte mot solen och säger ”Ah, vår!”, precis som konstverkets namn.

SKAPA: BYGG SKULPTURER

Utställningens skulpturer är byggda av många olika material. Du hittar till exempel plast, trä, metall, glas och skinn och flera av dessa används i samiskt hantverk, något som konstnären Olof lärt sig mycket om.

- Prova att göra skulpturer, figurer, blommor eller ansikten med inspiration från utställningen och blandade material till nya konstverk! Använd ståltråd, tyg, pinnar, sten, lera, pärlor, trådar eller vad du än kan hitta som passar din skulptur.
- Ge din skulptur ett namn! Kanske har du byggt en skulptur som gillar sol precis som Olofs figur eller så hör den ihop med något annat än solen. Vilket namn tycker du passar?
- Gör en egen utställning. Samla era skulpturer i klassen och ställ fram dem i en utställning i klassrummet. Kanske får ni ihop lika många skulpturer som konstnären Olof har i sin utställning, nämligen 25 stycken!

BETRAKTAREN AV TIDVATTNET (2022)

BETRAKTAREN AV DEN ÄNDLÖSA NATTEN (2023)

BETRAKTAREN AV DE ÅTTA SOLARNA (2023)

I utställningen finns tre konstverk som Olof kallar för betraktare. Alla är runda, har svarta ansikten i brons och deras namn berättar vad det är de betraktar. En av dem är *Betraktaren av tidvattnet*, nästa är *Betraktaren av den ändlösa natten* och den sista *Betraktaren av de åtta solarna*. Så vad är då en betraktare? Att betrakta betyder att titta på någonting och ofta tittar man en lite längre stund för att försöka förstå hur något ser ut eller letar efter detaljer. I samisk kultur pratar man om åtta årstider i stället för fyra och kanske kan man tänka sig att betraktaren av de åtta solarna nyfiket tittar på hur solen rör sig under de åtta årstiderna. På vinterhalvårets årstider blir det mycket mörkt under långa perioder och kanske känns det nästan som en ändlös natt.

UTFORSKA: BLI EN BETRAKTARE!

Gör masker som liknar konstverken i utställningen och låt klassen bli betraktare. Några konstverk har fått runda ansikten med ögon, näsa och mun medan andra har fått blommor i stället för huvuden. Testa olika uttryck och former i era masker. Hur ska din mask se ut? Vad vill du betrakta för något när du har din mask på dig? Kanske har ni förstoringsglas, kalejdoskop, färgade plastbitar eller något annat spännande genomskinligt som du kan betrakta genom. Upptäck och utforska i ditt betraktande!

HÖGSTADIUM & GYMNASIUM

URDJURET (2023)

Utställningens största verk heter *Urdjuret* och påminner i sin form om både ett skelett med revben och en samisk forsbåt. Forsbåtarna är över 1000 år gamla och har använts för att ta sig fram på älvarna och vattendragen mellan fjällen och skogen. I flera av sina konstverk har Olof Marsja arbetat med symboler. I utställningen finns blommor som en symbol för det sköra, solen som en symbol för livet och båten som symbol för vår färd genom livet.

FÖRDJUPNING: ARBETA MED SYMBOLER

En symbol är en bild, en form eller ett föremål som står för något annat än bara det du ser. Tolkningen kan vara individuell men ofta är en större eller mindre grupp människor överens om hur symbolen ska tolkas. Många känner igen en vit duva med en olivkvist i näbben som en symbol för fred men även färger kan symbolisera en mening. Rött brukar kallas för kärlekens färg men "att se rött" betyder däremot att vara rasande. I den samiska flaggan står blått för vattnet som är livsviktigt som färdvägar och för överlevnad. Den gröna färgen står för växterna, naturen och landet. Du kanske tror att du inte känner till några symboler men ofta vet man långt många fler än man tror eftersom de hör tätt ihop med våra olika kulturer. Diskutera i klassen vilken symbolkunskap ni har tillsammans som grupp. Kanske känner ni igen er i varandras tolkningar.

- Vad ser du för symboler i Olof Marsjas konstverk? Kan du hitta fler än de exempel som står i texten ovan?
- Känner du till några andra symboler än de som syns i utställningen? Vad står de för?
- Vad har du för symboler i din kultur? Tänk på färger, bilder, tecken eller föremål som många är överens om vad det förknippas med.
- Finns det något som symboliserar något unikt för just dig eller din närmsta familj?

ATT FÅNGA ELDEN (2022)

MICKEY HANDS (2022)

Efter att många konstverk hade handlat om Olof Marsjas personliga bakgrund och koppling till det samiska, började han fundera på vad det kunde innebära att vara utan minne, språk och historia och figuren med blommor till huvud föddes ur den tanken. Figuren kan ses som befriad från arvet av en identitet och historia men kanske främst som resultatet av ett förtryck. Genom att förbjuda språk, religion och kulturella seder har ursprungsbefolkningar tvingats att glömma och förtränga sin egen kultur och därmed förlora sin historia. Olof Marsja beskriver hur glappet sträcker sig över generationer när han själv behöver pussla ihop bitar om den samiska kulturen genom sin mor som i sin tur fått berätta om sina föräldrars liv. Reliefer har många gånger använts för att berätta en historia och ett händelseförlopp eftersom de också gör sig så bra att läsa som en bild eller en text från vänster till höger, eller tvärtom, då de kan göras långa och platta.

SKAPA: PROVA ATT GÖRA RELIEFER

Vad är en relief? Det är en plan yta som ändå har lite former, som när du drar ett finger genom sanden på en strand och sedan kan känna spåret som en upphöjning mot den platta sandytan. Relieferna i utställningen visar former som liknar två figurer med blommor i stället för huvuden, fastän de är ganska platta.

- Testa att göra former på en platt yta med händerna eller rita och rista. Det går att använda lera, gips, papier maché eller blanda material så länge det går att få till en liten höjdskillnad på en plan yta.
- Ta reda på mer om reliefer som berättar en historia. I vilka kulturer hittar du den här typen av reliefer? Vilka verkar vara de vanligaste berättelserna i motiven?
- Välj ut en egen berättelse att gestalta i din relief. Välj om du vill visa en hel berättelse från början till slut, som en seriestrip eller bara en detalj.

HAR DU FRÅGOR?

Du når oss under våra öppettider på 019–21 49 00,
eller genom att skicka ett mail till konsthallen@orebro.se

BESÖK OSS I KULTURKVARTERET

Örebro konsthall
Nygatan 7, 702 11 Örebro

ORDINARIE ÖPPETTIDER

Måndag	stängt
Tisdag–torsdag	11–18
Fredag	11–16
Lördag	11–15
Söndag	stängt

Dag före röd dag är konsthallen
öppen kl. 11–15. Stängt på röda dagar.

Fri entré

FÖLJ OSS PÅ SOCIALA MEDIER

Instagram: [@orebrokonsthall](https://www.instagram.com/orebrokonsthall)
Facebook: [facebook.com/konsthallen](https://www.facebook.com/konsthallen)